

Nieuw Nederlands

TLPST

Lesbrief nummer 16 – maart 2015

Wilt u laten weten wat u van deze TLPST vond? Hebt u tips voor de volgende aflevering? Mail ons: redactie@tlpst.nl.

Chinese namen voor toeristische trekpleisters

Er komen steeds meer Chinese toeristen naar Europa, maar vaak laten ze het Verenigd Koninkrijk links liggen. Daar willen de Britten nu iets aan doen.

> [Lees verder](#)

Hoe bevalt Google Translate?

De vertaalsoftware Google Translate is niet altijd even betrouwbaar. Toch is er vooruitgang, want je kunt de software nu gebruiken om met anderstalige mensen te praten of ... ze te helpen bij een bevalling.

> [Lees verder](#)

Worcestershiresaus?

Het is wereldwijd een uitspraakdrama: de naam van de Engelse worcestershiresaus. Je kunt het goedje bijna overal op de wereld kopen, maar buiten Engeland weet bijna niemand de sausnaam overtuigend uit te spreken.

> [Lees verder](#)

Afrikaans

Duizenden kilometers ten zuiden van Nederland en Vlaanderen wordt een taal gesproken die heel dicht bij het Nederlands ligt: het Afrikaans, een van de officiële talen van het land Zuid-Afrika.

> [Lees verder](#)

Chinese namen voor toeristische trekpleisters

Er komen steeds meer Chinese toeristen naar Europa, maar vaak laten ze het Verenigd Koninkrijk links liggen. Daar willen de Britten nu iets aan doen.

Laten we bekende plaatsen ook Chinese namen geven – dát is nog eens *een goed idee*, dacht de Britse toeristische dienst VisitBritain.

Chinezen geven plaatsen vaak *beschrijvende namen*. Een voorbeeld: Savile Row, een bekende Londense straat met kleermakers die (dure) pakken op maat maken, heet nu in het Chinees de ‘Lange, rijke, knappe straat’.

En The Shard – een wolkenkrabber die zo hoog is dat je vanaf het dak bijna de sterren van de hemel kunt plukken – werd voor de Chinezen de ‘toren van waaruit je sterren uit de lucht kunt plukken’.

The Shard in Londen.

En het blijft niet bij Londen alleen. De Schotse Highland Games, een wedstrijd voor stoere mannen die graag met boomstammen gooien, kreeg als naam het ‘Sterke-mannen-in-rokken-feest’.

Of die nieuwe namen ook echt veel meer Chinezen naar Londen en Schotland zullen lokken? Dat weten we pas na de zomer.

Vragen en opdrachten

- 1** Denk je dat de nieuwe straatnamen voor meer toeristen gaan zorgen? Leg je mening uit.
- 2a** Wat is de straatnaam van jullie school?
- 2b** Bedenk een nieuwe naam voor de straatnaam van jullie school. Doe dit op dezelfde manier als met de straat in Londen is gebeurd.
- 2c** Deel de straatnamen met elkaar. Zien jullie de straat allemaal op dezelfde manier of zijn er veel verschillen in jullie namen?
- 3a** Wat is jouw favoriete Nederlandse feest?
- 3b** Bedenk een nieuwe naam voor dit feest. Doe dit op dezelfde manier als met de Schotse Highland Games is gebeurd.
- 3c** Doe hetzelfde met een bekend gebouw.
- 3d** Deel jouw namen voor het feest en het gebouw met je klasgenoten. Kunnen zij raden welk gebouw of feest jij met de namen bedoelt?

4 In het Chinees is de uitspraak heel belangrijk. Zo kan één woordje verschillende dingen betekenen, afhankelijk van hoe je het uitspreekt. Zelfs een kort woordje, zoals *ma*. Kijk maar hieronder:

De 1e toon: mā moeder

De 2e toon: má hennep

De 3e toon: mǎ paard

De 4e toon: mà schelden

4a Het accent op de woorden geeft ongeveer aan hoe je ze moet uitspreken: een vlak accent is een vlakke toon die niet stijgt of daalt; een aigu-accent (*má*) duidt aan dat de toon tijdens de uitspraak stijgt; een grave-accent (*mà*) duidt aan dat de toon tijdens de uitspraak daalt; het ǎ-accent maakt duidelijk dat de toon eerst daalt en dan weer stijgt. Probeer de vier woorden op de goede manier uit te spreken. Help elkaar.

4b Controleer op [deze website](#) of jullie alle woorden goed uitspreken.

4c Op dezelfde website vind je een aantal zinnestjes en woordjes. Bedenk samen met een klasgenoot een kort gesprekje met een paar zinnestjes. Oefen het gesprekje en laat het daarna aan je klasgenoten zien. Kunnen je klasgenoten aan de hand van lichaamstaal en eventuele voorwerpen raden waar het gesprek over gaat?

Bron: educatie.ntr.nl/chinees/kerntaal.jsp

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Hoe bevalt Google Translate?

De vertaalsoftware Google Translate is niet altijd even betrouwbaar. Toch is er vooruitgang, want je kunt de software nu gebruiken om met anderstalige mensen te praten of ... ze te helpen bij een bevalling.

Door een update van de Google Translate-app kun je deze nu gebruiken als 'live tolk': de app herkent wat je zegt en vertaalt je woorden in de gewenste taal. Werkt dat echt? Een journalist ging *in Amsterdam* de straat op en probeerde met behulp van de app gesprekken aan te knopen met buitenlandse toeristen.

Eén op de vijf keer lukte het haar om een gesprek te voeren dankzij Google Translate. Bij de helft van de gesprekken zat de vertaling van de app in de goede richting, maar in dertig procent van de gevallen was er geen touw aan vast te knopen.

Google Translate werkt ook via je camera.

We kunnen er lacherig over doen, maar in noodgevallen kan Google Translate wél heel nuttig zijn. In Ierland waren twee ambulancemedewerkers onderweg naar het ziekenhuis met een Congolese vrouw die alleen maar Swahili sprak. Toen duidelijk werd dat de baby *niet langer op zich liet wachten*, parkeerden de twee verpleegkundigen de ambulance aan de kant van de weg en begeleidden ze de vrouw bij de bevalling. Om met haar te kunnen communiceren, gebruikten ze Google Translate. Een gezonde dochter werd geboren.

Vragen en opdrachten

De journalist uit Amsterdam heeft een klein onderzoekje gedaan naar het gebruik van Google Translate. Jij gaat zelf ook zo'n onderzoekje doen.

- 1 Pak er een rijtje van tien woorden bij die je moet leren voor een ander taalvak, bijvoorbeeld Duits of Frans.

Ga naar Google Translate en voer de woorden in. Vertaal ze naar het Nederlands. Vermeld achter elk woord of Google Translate de goede betekenis geeft.

- 2 Neem nu vijf zinnen van meer dan zes woorden uit hetzelfde schoolboek erbij.

Ga naar Google Translate en voer de zinnen in. Vertaal ze naar het Nederlands. Vermeld achter elke zin of Google Translate de goede betekenis geeft.

- 3 Wat is jouw conclusie over Google Translate naar aanleiding van jouw eigen onderzoekje? Leg uit waarom je deze conclusie hebt getrokken.
- 4 Vergelijk de cijfers van jouw onderzoekje met de cijfers die op *de website* worden genoemd. Komen de cijfers overeen?

- 5 Wanneer zou jij gebruikmaken van Google Translate? Bedenk minimaal drie situaties.

- 6 In welke situatie zou jij geen gebruikmaken van Google Translate, hoewel je een vertaling nodig hebt? Leg je antwoord uit.

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Worcestershiresaus?

Het is wereldwijd een uitspraakdrama: de naam van de Engelse worcestershiresaus. Je kunt het goedje bijna overal op de wereld kopen, maar buiten Engeland weet bijna niemand de sausnaam overtuigend uit te spreken. Hoe zou jij het doen?

‘Tongbrekers’ noem je woorden en zinnestjes die moeilijk uit te spreken zijn, bijvoorbeeld omdat er vaak bijna dezelfde klank in voorkomt: ‘De kat krabt de krullen van de trap’; ‘Kapper Knap kapt knap, maar de knecht van kapper Knap kapt nog knapper dan kapper Knap kapt’. Er zijn [hele websites](#) gevuld met dat soort tongbrekers.

Die tongbrekers zijn natuurlijk bedacht, maar *worcestershiresaus* is als het ware vanzelf ontstaan, als naam van een saus uit de regio (‘shire’) waarin de stad Worcester ligt. Er is een grappig filmpje waarin een Italiaanse kok [probeert uit te leggen](#) hoe je de saus kunt gebruiken. De Vlaamse omroep VRT vroeg onlangs aan een deskundige hoe je *worcestershiresaus* nou wél moet uitspreken. Hij sprak [het verlossende woord](#): je moet ‘woes-ter-sjur-saus’ zeggen.

Uitleg over de worcestershiresaus.

Vragen en opdrachten

1. Waarom heten moeilijk uit te spreken woorden ‘tongbrekers’? Bekijk de volgende zinnen. Schrijf bij elke zin op wat de zin een tongbreker maakt.
  - a. Slimme Sjaantje sloeg de slome slager.
  - b. Wij smachten naar achtentachtig prachtige nachten bij achtentachtig prachtige grachten.
  - c. Als een potvis op een pispot pist; heb je een pispot vol met potvispis.
2. Bedenk zelf een tongbreker. Wissel deze uit met een klasgenoot. Kunnen jullie elkaars tongbreker uitspreken?

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Afrikaans

Duizenden kilometers ten zuiden van Nederland en Vlaanderen wordt een taal gesproken die heel dicht bij het Nederlands ligt: het Afrikaans, een van de officiële talen van het land Zuid-Afrika.

De Nederlandse hoogleraar Carel Jansen weet veel over het Afrikaans. *In het radioprogramma De Taalstaat* vertelde hij er laatst over. Het Afrikaans wordt niet alleen door blanke mensen gesproken en de taal is ook niet alleen van het Nederlands afgeleid.

Het Afrikaans is voor ons best te verstaan, als we een beetje ons best doen. Kijk bijvoorbeeld eens naar deze trailer van het – ook in Zuid-Afrika – populaire programma *Boer soek 'n vrou*. En wat ingewikkelder: luister eens naar een stukje van het Afrikaanse radioprogramma *Die tale wat ons praat*. Dat is een wekelijks radioprogramma dat gaat over taal, en iedereen praat er Afrikaans in.

Boer zoekt vrouw in Zuid-Afrika.

Vragen en opdrachten

1. Bekijk het filmpje *Boer soek 'n vrou*. Kun je het Afrikaans verstaan?
2. Welke woorden uit het filmpje zijn hetzelfde als in het Nederlands?
3. Bekijk de onderstaande Afrikaanse woorden. Wat is de betekenis, denk je?
  - a. blikoemaker
  - b. blokkiesraaisel
  - c. dwelms
  - d. ekskuus
  - e. lekkergoed
4. De beroemde actrice Charlize Theron komt uit Zuid-Afrika. In *dit filmpje* zie je hoe ze een gesprek voert met een Vlaamse journalist. Waar hebben Charlize Theron en de journalist het over?

Bron: www.roepstem.net/snaaks.html

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Antwoorden bij het eerste onderwerp

1 t/m 4 Eigen antwoorden.

Antwoorden bij het tweede onderwerp

1 t/m 6 Eigen antwoorden.

Antwoorden bij het derde onderwerp

- 1** Bij het praten gebruik je je tong. Als je moeilijke zinnen zegt, zoals tongbrekers, moet je tong in korte tijd lastige bewegingen maken. Natuurlijk breek je je tong niet, maar zo wordt het voor de grap wel genoemd.
  - 2a** Alle woorden beginnen met een s.
  - 2b** De g-klank maakt het moeilijk.
  - 2c** Pis, pot en vis zijn allemaal korte woorden, pis en vis rijmen op elkaar en pis en pot beginnen beide met een p – je gooit alles daardoor gemakkelijk door elkaar.
-

Antwoorden bij het vierde onderwerp

- 1** Eigen antwoord.
  - 2** boeren, opgewonden, buren, liefde, ongetrouwde, zoektocht, weekblad, vandaag
  - 3a** blikopener
  - 3b** kruiswoordpuzzel
  - 3c** drugs
  - 3d** sorry, pardon
  - 3e** snoep
  - 4** Ze praten over hoe vaak Charlize Theron nog in Zuid-Afrika komt en hoe het in Amerika is nu Obama aan de macht is.
-